

Nasjonalbiblioteket
Postboks 2674 Solli
0203 OSLO

Deres ref

Vår ref
23/5753-

Dato
24. juni 2025

Oppdrag - samtaler om utlånsmodeller for digitale bøker i bibliotek

Kultur- og likestillingsdepartementet gir med dette Nasjonalbiblioteket i oppdrag å igangsette samtaler med Den Norske Forleggerforening for å komme fram til oppdaterte modeller for utlån av digitale bøker i bibliotek.

Bakgrunn

I nasjonal bibliotekstrategi 2015-2018 fikk Nasjonalbiblioteket i oppdrag å utarbeide en modell for utlån av e-bøker i bibliotek. Som svar på dette kom Nasjonalbiblioteket med en anbefaling av modell for innkjøp og utlån av e-bøker i 2016, og deretter med en anbefaling om modell for innkjøp og utlån av digitale lydbøker i 2019.

I januar 2022 la Rambøll etter oppdrag fra Nasjonalbiblioteket fram rapporten *Evaluering av modellene for utlån av e-bøker*, hvor modellene for henholdsvis e-bøker og digitale lydbøker ble evaluert. Konklusjonen var at ordningene ikke fungerte spesielt godt for folkebibliotekene. Både folkebibliotekene, fylkesbibliotekene og leverandørene var enige om at gjeldende modeller for innkjøp av digitale medier har stort forbedringspotensial.

I forbindelse med behandlingen av bokloven våren 2023 fattet Stortinget et anmodningsvedtak om å utrede om det er mulig å fastsette bestemmelser for folkebibliotekene om digitalt utlån av digitale verk. Som oppfølging bestilte departementet en juridisk utredning om tematikken fra professor Torger Kielland ved Universitet i Bergen. *Utredning om digitale utlån fra folkebibliotek* ble avlevert i juni 2024, og i følge denne kan innkjøpte digitale eksemplarer av digitale bøker lånes ut digitalt, uavhengig av avtalte utlånsbegrensninger. En slik utlånsordning krever ikke lov- eller forskriftsendring. EU/EØS-retten åpner derimot ikke for en lovbestemmelse om leveringsplikt av eksemplar for digitalt utlån.

I mars 2025 ble det fremmet et representantforslag i Stortinget om en helhetlig bibliotekpolitikk og et bibliotekløft for hele landet, jf. Dokument 8:115 S (2024-2025). Representantforslaget inneholdt fem forslag knyttet til bibliotekrelaterte temaer, hvorav ett omhandlet folkebibliotekers utlån av digitale medier. I Innst. 367 S (2024-2025) *Innstilling fra familie- og kulturkomiteen* om representantforslaget, kom komiteen med følgende tilråding: *Stortinget ber regjeringen gi Nasjonalbiblioteket i oppdrag å igangsette samtaler med Den norske forleggerforeningen for å komme fram til oppdaterte utlånsmodeller.* Saken ble behandlet i Stortinget 27. mai, og innstillingen ble vedtatt 2. juni.

Som oppfølging av Stortingets vedtak gir departementet Nasjonalbiblioteket i oppdrag å igangsette samtaler med Den Norske Forleggerforening for å komme fram til oppdaterte modeller for utlån av digitale bøker i bibliotek.

Med hilsen

Ellen Knutsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Sigrid Køhn Dobbe
fagrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer